

Norsk institutt for naturforskning
Postboks 5685 Sluppen
7485 Trondheim

Trondheim, 05.06.2014

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2014/4159

Saksbehandler:
Lars Løfaldli

Tillatelse til innsamling av dragehode – dispensasjon fra forskrift

Viser til søknad datert 11. april 2014 om tillatelse til innsamling av dragehode *Dragocephalum ruyschiana* i sesongen 2014.

Den opprinnelige søknaden var noe upresis mht. omfanget av innsamlingen, og på forespørsel er dette nærmere gjort rede for i E-post av 16. mai.

I forbindelse med populasjonsgenetiske undersøkelser av dragehode ber søker om tillatelse til:

1. Tillatelse til å samle inn plantemateriale fra inntil 35 lokaliteter, spredt over hele utbredelsesområdet.
2. På hver lokalitet samles inn 2-3 blader fra 2-3 stengler (en plante kan ha flere ti-talls stengler) fra inntil 20 individer.
3. Senere i sesongen, når frøene er i ferd med å modnes samles de samme (merkede) stenglene inn.

Det understrekes at innsamlingen ikke vil berøre plantenes røtter.

Dragehode har status som prioritert art etter naturmangfoldloven §§ 23 og 24, og med tilhørende forskrift for forvaltning av arten. Forskrift om dragehode ble fastsatt ved kongelig resolusjon 20. mai 2011 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 23, 24, 62 og 77.

I forskrift av 20. mai 2011 om dragehode som prioritert art, § 3 - Forbud mot uttak, skade og ødeleggelse heter det:

Enhver form for uttak, skade eller ødeleggelse av dragehode er forbudt. Som ødeleggelse regnes utbygging, graving, masseuttak, utfylling og lagring av masser, dyrking, gjødsling og andre handlinger dersom de er egnet til å skade, forandre, tildekke eller på annen måte forringe individer av arten.

Fylkesmannen er forvaltningsmyndighet etter denne forskriften, og kan, etter søknad, gjøre unntak fra forbudet i § 3, i samsvar med naturmangfoldloven § 24 femte ledd. Søknader som gjelder flere fylker skal behandles av Miljødirektoratet, jfr. forskriften § 6.

Etter naturmangfoldloven § 24 femte ledd, kan Miljødirektoratet gjøre unntak fra forskriften § 3 dersom det ikke forringer artens bestandssituasjon eller bestandsutvikling, eller dersom vesentlige samfunnshensyn gjør det nødvendig. Sistnevnte dispensasjonsvilkår kan kun anvendes ved situasjoner eller tiltak av stor samfunnsmessig betydning som man ikke kunne forutse på vedtakstidspunktet, jf. Ot. Prp. nr. 52 (2008-2009), og er følgelig ikke aktuelt å anvende i denne saken. I denne saken må det dermed først vurderes om tiltaket vil «forringe artens bestandssituasjon eller bestandsutvikling» før det foretas en skjønnsmessig vurdering om dispensasjon skal gis.

Dragehode er vurdert som sårbar (VU) på Norsk rødliste 2010.

Daværende *Direktoratet for naturforvaltning* utarbeidet i 2010 en handlingsplan for dragehode og dragehodeglansbille (DN-rapport 5 – 2010). Norsk institutt for naturforskning (NINA) var en vesentlig bidragsyter til denne handlingsplanen, og har også hatt oppfølgende kartlegginger og prosjekter tilknyttet disse artene i ettertid. Som følge av de siste års karleggingsinnsats, har det blitt innhentet mye kunnskap om bl.a. nye lokaliteter for arten i Norge. Miljødirektoratet legger til grunn at kunnskapsgrunnlaget om artens bestandssituasjon og bestandsutvikling er tilstrekkelig, jf. naturmangfoldloven § 8. De øvrige prinsippene i naturmangfoldloven vurderes som mindre relevante i saken, og blir ikke nærmere vurdert.

Dragehode er en flerårig plante, der velutvikla individer har en sterkt greina jordstengel hvorfra det dannes mange overjordiske skudd (stengler) hvert år.

Innsamlingen vil ikke berøre plantenes røtter, noe som betyr at enkeltindivider av arten ikke vil bli ødelagt/drept som følge av innsamlingen. På denne bakgrunn er det Miljødirektoratets vurdering at innsamlingen ikke vil forringe artens bestandssituasjon eller bestandsutvikling. Vilkåret for å kunne gi dispensasjon er dermed til stede i denne saken.

Formålet med innsamlingen er å kunne gjennomføre populasjonsgenetiske studier på dragehode for å kunne studere effektene av fragmentering og isolering av populasjoner, og på den bakgrunn kunne gi forvaltningsrelevante råd. Undersøkelsene er en del av NINAs strategiske instituttsatsing (SiS-program). Undersøkelsen vil være i tråd med de behov for økt kunnskap om populasjonsgenetikk som er framhevet i handlingsplanen for dragehode og dragehodeglansbille.

På denne bakgrunn, gir Miljødirektoratet NINA, ved Anders Endrestøl, dispensasjon fra forskrift om dragehode som prioritert art til:

1. Innsamling av plantemateriale fra inntil 35 lokaliteter, spredt over hele utbredelsesområdet.
2. Innsamling av 2-3 blader fra 2-3 stengler fra inntil 20 individer på hver lokalitet.
3. Innsamling av de samme stenglene senere, når frøene er i ferd med å modnes.

Dispensasjonen er gitt med følgende betingelser:

1. Innsamlingen skal ikke berøre plantenes røtter.

2. Dispensasjonen gis til Anders Endrestøl, ansvarlig for prosjektet, og til inntil fem andre personer tilknyttet prosjektet.
3. Ved årets slutt skal det sendes en rapport med oversikt over aktiviteten, med informasjon bl. a om hvor og hvor mange plantestengler som er samlet inn.
4. Resultatet av de populasjonsgenetiske undersøkelser av dragehode gjøres tilgjengelig for Miljødirektoratet.

Denne tillatelsen skal medbringes og forevises grunneier, oppsynspersonell el. lignende ved forespørsel.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Gunn Paulsen
Seksjonsleder

Lars Løfaldli
rådgiver